

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

4. Libera Dei volitio pure incipere definere in tempore, adhuc è pura contradictionis libertate, minime potest.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

loci Ezechielis, & recitati alterius, in quibus nota: (quod hunc Doctorem, & reliquos fere haecenus latuit, saltem explicite, Deum nihil nobis reuelare posse, nisi idiomatice, & verbis nostris, ac proinde verbis propositionum reuelatarum, quae tempus nostrum concernunt, vt tom. 1. controu. 1. de Dei immutabilitate agens ostendi; nec semel solum controu. 2. vnde illud non recordabor: non dicam vos seruis tempus nostrum futurum significat, non Dei aeternitatem cum qua Deus, & in qua de omni tempore Deus iudicat, odiumque peccatorum, & amorem, pro alio tempore resipiscitiam coniungit.

4. Cum autem tempus resipiscitiae, & iustitiae nostris propositionibus, & verborum copulis concernitur, verae ex solum propositiones erunt, quae Dei in nos amicitiam praedicant, fallaeque in nos eius odium: siquidem pro tempore importato per copulam nostrorum verborum odio nos minime habet Deus, sed dulcissimo, ac tenerissimo amore amicos & filios illo ipso amore, & affectu suo adoptatos prosequitur: vnde haec propositio: *Deus nunc odio habet Sanctum Petrum*, error blasphemus est, qui nunquam ex permanentia aeternitate Dei odij D. Petri pro statu, & tempore negationis inferitur, vt inferri timet, & reuelari Sancto Petro de Dei in ipsum affectibus sciscitanti a Deo posse Ariaga supponit §. *Pro hoc* circa num. 6. quia propositionum nostrarum, quibus solis reuelare aliquid Deus potest, significatum per earum verba tempus non animaduertit: Deus autem tota aeternitate sua, quae omnia tempora explet, & ambit, cognoscit pro tempore negationis Petrum odio habere, ac simul ex parte subiecti pro, & a tempore resipiscitiae Petri & tota aeternitate successura illum ex sua, & per suam aeternitatem, ardentissime amare (quod Petro ad summam felicitatem satis superque est) quia aeternitate sua, & iudicat, & affectus concipit suos Deus. Nos autem non illa, sed cum tempore nostro iudicamus: quare iuxta statum, quem res in tempore, per iudiciorum nostrorum, & propositionum copulam verbi importato, & significato verae erunt, si statui pro eo tempore rerum, de quibus iudicamus, iudicia, & propositiones conformetur: fallae vero si pro eo tempore ab statu rerum discordent.

5. Atque hinc pleraque alia affinia, quae a ratione opponi possent simul, ac opponantur, euanescent, vt ea singulatim recensere adhuc opus non sit: insuper duobus scripturae locis memoratis numero 7. in terminis satisfecimus. Restant vero loca alia diluenda, quibus Deo propositi, & facti etiam a se penitentia, & retractatio tribuitur Genes. 1. *Penitet me scisse hominem*; Hierem. 18. *Si penitentiam egerit, agam*, & ego penitentiam super malo, quod cogitavi, &c. Psalm. 105. *Penituit enim secundum multitudinem miserationum suarum*; quam locutionem sequutus Ambrosius 2. in Luc. ad id primi capitis: *Zacharias repletus est Spiritu Sancto, ait: Nunc Dominus mutare sententiam: si tu noueris mutare delictum*; & Author Hypognost. lib. 6. fine: *Diuina erit potentia iudicium in nobis debitorum mutare damnationis*, & gratiam praedestinationis indebitam praerogare: Verum haec hominibus humano more de operum Deo faciendorum mutatione dicuntur: quae hominibus non, nisi propositi, & decreti mutatione contingit. Recte enim Gregor. 20. Moral. cap. 23. med. *Penitere dicitur quia rem mutet, consilium non mutet*: in quam interpretationem luculentissime Damascenus Dialogo contra Manichaeos vers. fin. Theodoret. quest. 50. in Genes. Augustin. 1. 5. de ciuit. cap. 2. 5. Proclus, & Method. apud Epiphanium haeresi 64. vers. med. Tertullian. 2. aduers. Marcionem capite 23. & 24. Moyses Barceph. parte tertia, comment. de parad. capite 2. S. Thom. citat. art. 7. ad 1. & 2.

6. Opponi etiam pleraque alia scripturae loca solent: quibus Deus supplicium absolute futurum, & abique ulla conditione praedixit, ac proinde absolutum omnino de eo intelligendo habuisse fatendum est. ne Deum mendacem fateamur. Cum autem illud absolute exequutus non fuerit propositum mutasse, & a primo concepto decreto destituisse fatendum erit. Plurimum exemplo sunt Isaia 38. *Dispone domus tua, quia morietur, & non uiues*. Iona 3. *Adhuc quadraginta dies & Ninive subuertetur*. Quorum neutrum sed opposita euenire: sed (vt mittam in eo loco Iona voce illa adhuc conditionem forte im-

bibi penitentiae non adae intra terminos 40. dierum ad eam agendam eo loci praescriptum pro eis, & similiter imbibant) ea omnia, quae absolute in scripturis supplicia, quidve aliud sonant, quod absolute non euenit conditionem ex natura rei imbibant habere; vt in plebisque absolute sonantibus contractibus, promissionibusque humanis vlti venit, quia ea omnia ex vi causarum inferiorum, & naturalium morbi v. g. & demeritorum fore praedicuntur, & vere sicut vere Philosophus de quatruidano Lazaro absolute diceret: *non est resurrexerunt*, quae tamen absolute veritas supernaturalis gratiae, & misericordiae Dei effectum oppositum absolute ulla decreti diuini in aduersum minime excludit: cum illud iuxta inferiorum causarum exigentiam, ac in Dei gratia supernaturalis, & misericordia inueniat, solummodo fuerit: vt doct. August. 6. de Genesi ad lit. capite 17. S. Thom. vbi proxime ad 2. & 2. 2. quest. 171. art. 6. ad 2. quest. 174. art. 1. corp. quest. 12. de verit. articulo 10. ad 7. Alia quae ex libertate arbitrij Dei per totam aeternitatem obici poterant, quoad libertatem contrarietatis, disiecta iam sunt ex dictis certamine secundo, a numero tertio, qua vero ad libertatem contradictionis attinet, quam immediatius impugnant, & directius impossibilitatem incipiendi, deinde in tempore volitionis liberae diuinae opportunis cert. 4. opponuntur, ac diluuntur.

CERTAMEN IV.

Libera Dei volitio pure incipere desinere in tempore, adhuc est pura contradictionis libertate, minime potest.

1. Hoc aliud mutationis, & mutabilitatis est genus, quod pro dogmatica diuinorum decretorum absolute immutabilitate atque extensione eorum per totam aeternitatem statuenda examinandum, ab eisque illegandum questionis praefatione mouebimus. Hoc enim immutabilitatis diuinae voluntatis, & decretorum eius (a puro non esse illorum ex aeternitate ad esse ipsorum in tempore, vel ab esse eorum ex aeternitate ad eundem non esse purum in tempore) genus scripturae loca, quae absolutam Dei quoad affectus voluntatis suae immutabilitatem certam. 1. numero 1. & 2. immo & quae absolutam Dei immutabilitatem docent, quia absolute, immo & quoad Dei substantiam deficeret, si quoad affectus posset Deus mutari, faciunt etiam plura ex testimoniis Patrum datis certam. 1. & demonstrationes ex ipsis de prompta, & expense pro immutabilitate a positua in positum voluntatem aduersam. Prima: quia, vt ab aeterno decerneret rationes & motus omnia Deo obuersabantur, ni cum admittamus ignarum, atque alterum extremum contradictionis volendi, aut non volendi idem ipsum obiectum elegisse: nam ab aeterno vel voluit, vel non voluit in actu secundo: ergo a negatione volitionis ab aeterno electa ex omnium consideratione est sola animi leuitate, & voluntatis violata inconstancia transire in tempore ad volitionem vel a volitione aeterna in temporariam eius puram omissionem. Secundo inde inferretur ex alterutra mutatione ab omissione pura ad volitionem obiecti eiusdem omnino, vel e contra, Dei mutabilitas quoad substantiam, vt ostendimus ratione tertia certamine 2. numero 3. & 4. etiam explicata ibidem a num. 4. ad 6. ex eo principio communis: quod libera Dei volitio nihil intrinsecae perfectionis Deo addatur, vt ad finem numeri illius quati diximus.

2. Demus pauca Patrum testimonia pro conclusione praesenti Augustin. 12. de ciuit. capite 17. post medium. *Nobis autem fas non est credere aliter Deum agere: cum vocat, aliter cum operatur: quia nec affici dicendum est, tanquam in eius natura sit, aliquid, quod ante non fuerit: Patitur quippe, qui afficitur, & mutabile est ante, quod*

quod patitur: quibus demonstrationem secundam de
mutabilitate Dei, quoad naturam, & substantiam, si
à negatio ad positivum, quoad affectum, mutationem
patitur, patitur aperte tradit sicuti & Gregorius
recitat certamine primo, numero octavo. Fulgentius
immediate ad recitata illius verba: certamine primo, nu-
mero secundo ex 1. ad Monim, capite 12. sub init. hanc
sententiam suam rationem reddit. *Sicut enim omnis crea-
tura quæ sine initio esse non potuit, nec potest fieri: sic illa
simpliciter voluntas eius nunquam mutabilitati subiacet,
quia initium existendi non habet, quod autem semper sic
est, quod esse non caperit, procul dubio sic est ut, id quod
est, non esse non possit: vera igitur immutabilitas, à gene-
vera vocatur æternitas, simili discursu eandem suam
sententiam probatur recitati certamine 1. numero 4.
lidoris verbis, illis: *Manens idem incommutabilis, &
æternus, quid cuique congruum esset tempore, ab ipsa ra-
tione æternitate in eius mansit dispositione consilij: & Eli-
latus recitatus numero 5. illis etiam verbis: cum non re-
linquatur, vel ad demutationem levis, vel ad profectum
causa, vel ad æternitatem æternitatis, consonat eadem ra-
tioni Augustinus recitatus numero tertio, ex 12. confess.
capite 1. init. à postremis illis verbis: quia talis volun-
tas (quæ modo hoc, modo illud velle) mutabilis est, &
omne mutabile æternum non est: Deus autem noster æternus
est: quibus immediate hac iterato adducit: item, quod
nihil dicitur in æternum interire: expectatio rerum ven-
turarum si certius, cum venerint: idemque certius
si memoria cum præterierint: omnis porro intentio, quæ
ita variatur mutabilis est, & omne mutabile æternum non
est: Deus autem noster æternus est. Hac colligitur, atque con-
firmatur: & manio Deum meum, Deum æternum, non aliqua
non voluntate condidisse creaturam, nec scientiam eius
transierit aliquid pati.**

5. His porro locis Patres non solum conclusioni præ-
fati auctoritatem, verum directam, & immediatam eius
demonstrationem dederunt, quam quinto loco pro im-
mutabilitate diuine voluntatis à positiva volitione in ad-
uersam volitionem, memorabimus certamine 2. fin. quia
immediate, & directè eius immutabilitatem à volitionis
negatione in volitionem ipsam, vel ab hac ad eius nega-
tionem probat: est inde immutabilitas eiusdem à posi-
tuo in positivum aduersum deducto discursu mediate
tandem demonstratur: est vero huiusmodi eis Patrum te-
stimonij contenta demonstratio: quidquid æternitate
Dei durat æternumque est, nec potest incipere, nec desine-
re in tempore: atqui volitio libera efficax siue decre-
tum Dei de aliquo faciendi æternitate Dei durat, ætern-
umque est: ergo nec potest in tempore incipere nec desine-
re: ac subinde nec voluntas Dei à negatione volitionis
libera, ad liberam volitionem in tempore mutari.
Maior est per se nota. Nam, quod æternitate Dei durat,
quæ omnia extrinsecam durationem possibilem, & imagi-
nariam ad redundantiam explet, ambit, & de superfluo
imponit circumdat, nihil anterioris durationis rei, immo
neque cogitatione, patitur, in qua negatio sui esse con-
cipi adhuc possit, nihilve vltioris ipsa durationis, in
qua sui non esse siue negatio succedat, cogiteturve suc-
cessura: quoniam si maior hæc statum ac per se & ex terminis
notum principium non sit, au Deus secundum substan-
tiam, naturam, & essentiam suam temporariè incipere,
& desinere queat poterit in controuersiam vocari: cum
non aliunde extra controuersiam sit non ita cum secun-
dum naturam, & essentiam, substantiamque suam in-
cipere desinere posse, quam, quia sua durat æternita-
te. Minor præter Patrum consensum probatur: quid-
quid diuinum in se ipso, nec solum per participatio-
nem, est æternitate ipsa, eademque Dei, æternumque
durat: ut patet in omnibus Dei prædicatis, atque attri-
butis diuinis: atqui libera Dei volitio diuinum quid
in se ipsa, nec solum per participationem est: ergo Dei
æternitate, æternumque durat: Nec patet effugium
ad constitutionem libertatis diuinorum decretorum, &
volitionum per connotata extrinsecæ effecta, vel eor-
um causalitates: quæ constitutio hac demonstratio-
ne & Patrum ea vtenfium auctoritate validissime con-
fiscatur ut quæstione sexta, certamine primo vide-
bitur.

4. Hanc demonstrationem (quam præter Patres præ-
fati, de Origenis, de Deo Vno, Tomus 11.

ximè recitatos dederunt nobis Bernardus & Isidorus
recitati certamine primo, numero quarto vocibus im-
mortalitatis, diuinorum etiam affectuum) à Doctores
Recentioribus libertatem diuinorum actuum Deo pro-
fus intrinsecam asserentibus & discursus propinquitate
porius, quam Patrum sectione, & auctoritate deprom-
ptam Ariaga noster admittit citata d. 24. sectione se-
cunda sub sectione 2. num. 14. 5. Dico ergo eam: sed eius
firmitatem satis indicio suo difficilibus argumentis, meo
tamen leuibus argutis mouet iudicio: immo eis tan-
dem mouetur, ab eaque dimouetur, ut sub sectione 3.
probabiliorem hanc à se adduci rationem perpetuitatis
affectus diuini sub sectionis titulo proficitur: quia sci-
licet Deo pura omisso negari debet, seu contradictionis
pura immediata libertas, ergo debet ipsi concedi vnus
ex actibus positivis diuersis, seu aduersis volitionis, verbi
gratia, creandi mundum, vel nolitionis creandi illum:
ergo Deus necessario ab æterno debuit habere alteru-
trum, & omne exercitium suæ libertatis contrarietatis:
sed, quam debiliori principio de impossibilitate puræ
omissionis, & libertatis immediatæ, atque puræ con-
tradictionis in Deo hæc ratio innuitur nemo non videat:
facileque constat ex opposita conclusione à nobis statuta
quæstione 4. certamine 2. & 3. Satis igitur erit demon-
strationi Doctorum Recentiorum ex volitionis æternita-
te petita, & notissima firmiter adhaerere. Maxime,
cum ea à Patribus expressa, ut vidimus fuerit: immo &
Ariaga ipse, eo principio admissio, eam appellare de-
bet, ut sua ratio pro volitionis æternitate concludat.
Ni enim valeat: durat æternitate diuina: Ergo tempore
incipere, aut desinere nequit: non erit, unde Deum,
ac subinde eius voluntatem, & volitionem non possint
tempore deficere, ac tempore inchoari.

5. Vnde leuitas argutiarum, quibus eius firmitas
ab Ariaga callo studio, & labore tentatur, facile
deprehenditur: cum æque impossibilitatem incipiendi,
ac finiendi in tempore essentia, & naturæ diuinæ ra-
tione æternitatis suæ impugnet: sed nihil sane præ-
stant vnoque verbo euasunt. Procedunt siquidem
omnes, si aliquid præstant, contra durationem rerum
durantium non identicè per Dei æternitatem, ut di-
uina omnia durant, sed per vnionem ipsam: quo pa-
tuo diuina non durant: immo nec creatum aliquid du-
rare per Dei æternitatem posset, etsi ipsi vniatur: ne in
vbiquismo, omnipotentiam, omniscientiam, &c. hu-
manitatis Christi perperam abeamus. Diuina siquidem
vnione, (ut sic dicam) identitatis egent, ut diuina
prædicata, ut suos effectus formales communicent,
quam cum creatura aliqua habere non possint: etsi ei
possint physicè vniri, ut firmiter statuebam controuersia
de incarnatione quod adeo de se notum est, ut vbiqui-
stæ, (etsi rudiores Philosophi, & Theologi) ut huma-
nitatis à Deo vnita vbiquitatem, immensitatem, omni-
potentiam vnionis physicæ titulo à se initio asseras de-
fenderent, tandem eius cum Deo identitatem ob hoc
principium admittere fuerint coacti, atque ab vbiqui-
smo suo in Euthychisum sunt prolapsi: ut videre est
in Valentia & Bellamino contra ipsos agentibus.
Denique supponit durationem à re durante non mo-
daliter solum, sed etiam realiter, ut rem à re distin-
gui, atque vniri subiecto formam aliquam totam
immo, & entitativè indiuisibilem, quin totum for-
male suum effectum communicet, contendit: quæ
omnia à Philosophia sana abhorreere nemo non videt.

CERTAMEN V.

Vnica contra statutum dogma expe-
ditur difficultas.

1. Super est tamen expedienda contra vtramque
voluntatis Dei in suis affectibus immutabi-
litem difficultas pluribus prolata, & molesta,
quam breui, & vni de satis reuigimus quæstionis
præfatione.